

HECE

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ YIL:24 SAYI:282/283/284 HAZİRAN/TEMMUZ/AĞUSTOS 2020

SAMİPAŞAZADE SEZÂİ ■ AHMET RASİM ■ HALİT ZİYA UŞAKLIGİL ■ ABDÜLHAK ŞİNÂSİ HİSAR ■
 YAHYA KEMAL BEYATLI ■ AHMET HAŞİM ■ REFİK HALİT KARAY ■ YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU
 ■ REFİK CEVAT ULUNAY ■ İSMAİL HABİP SEVÜK ■ PEYAMİ SAFA ■ NURULLAH ATAÇ ■ NUSRET
 HIZIR ■ AHMET HAMDİ TANPINAR ■ HİLMİ ZİYA ÜLKEN ■ SUUT KEMAL YETKİN ■ SELAHATTİN
 BATU ■ SAMİHA AYVERDİ ■ CEVDET KUDRET ■ MÜMTAZ TURHAN ■ SABAHATTİN EYÜBOĞLU
 ■ NURETTİN TOPÇU ■ VEDAT GÜNYOL ■ ORHAN BURİAN ■ MELİH CEVDET ANDAY ■ HALDUN
 TANER ■ MEHMET KAPLAN ■ BEHÇET NECATİGİL ■ GEMİL MERİÇ ■ İLHAN BERK ■ TARIK BUĞRA
 ■ HÜSEYİN CÖNTÜRK ■ SALAH BİRSEL ■ NERMİ UYGUR ■ RAUF MUTLUAY ■ ASİM BEZİRCİ ■
 ÇETİN ALTAN ■ SELAHATTİN HİLAV ■ ADALET AĞAOĞLU ■ BİLGE KARASU ■ MEHMET H. DOĞAN ■
 CEMAL SÜREYA ■ SEZÂİ KARAKOÇ ■ TAHSİN YÜCEL ■ AHMET OKTAY ■ AKŞİT GÖKTÜRK ■ UĞUR
 KÖKDEN ■ NURİ PAKDİL ■ ONAT KUTLAR ■ FERİT EDGÜ ■ ÖZDEMİR İNCE ■ DOĞAN HIZLAN ■ EROL
 GÜNGÖR ■ AFŞAR TİMUÇİN ■ CAHİT ZARİFOĞLU ■ RASİM ÖZDENÖREN ■ ALAEDDİN ÖZDENÖREN
 ■ AKİF İNAN ■ ÖNDER ŞENYAPILI ■ TOMRİS UYAR ■ ATASOY MÜFTÜOĞLU ■ AHMET CEMAL ■
 MURAT BELGE ■ İSMET ÖZEL ■ FÜSÜN AKATLI ■ ABDÜLHAK ŞİNÂSİ HİSAR ■ YAHYA KEMAL BEYATLI
 ■ AHMET HAŞİM ■ REFİK HALİT KARAY ■ YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU ■ REFİK CEVAT ULUNAY
 ■ İSMAİL HABİP SEVÜK ■ PEYAMİ SAFA ■ NURULLAH ATAÇ ■ NUSRET HIZIR ■ AHMET HAMDİ
 TANPINAR ■ HİLMİ ZİYA ÜLKEN ■ SUUT KEMAL YETKİN ■ SELAHATTİN BATU ■ SAMİHA AYVERDİ
 ■ CEVDET KUDRET ■ MÜMTAZ TURHAN ■ SABAHATTİN EYÜBOĞLU ■ NURETTİN TOPÇU ■ VEDAT
 GÜNYOL ■ ORHAN BURİAN ■ MELİH CEVDET ANDAY ■ HALDUN TANER ■ MEHMET KAPLAN ■
 BEHÇET NECATİGİL ■ GEMİL MERİÇ ■ İLHAN BERK ■ TARIK BUĞRA ■ HÜSEYİN CÖNTÜRK ■ SALAH
 BİRSEL ■ NERMİ UYGUR ■ RAUF MUTLUAY ■ ASİM BEZİRCİ ■ ÇETİN ALTAN ■ SELAHATTİN HİLAV
 ■ ADALET AĞAOĞLU ■ BİLGE KARASU ■ MEHMET H. DOĞAN ■ CEMAL SÜREYA ■ SEZÂİ KARAKOÇ ■
 TAHSİN YÜCEL ■ AHMET OKTAY ■ AKŞİT GÖKTÜRK ■ UĞUR KÖKDEN ■ NURİ PAKDİL ■ ONAT KUTLAR
 ■ FERİT EDGÜ ■ ÖZDEMİR İNCE ■ DOĞAN HIZLAN ■ EROL GÜNGÖR ■ AFŞAR TİMUÇİN ■ CAHİT
 ZARİFOĞLU ■ RASİM ÖZDENÖREN ■ ALAEDDİN ÖZDENÖREN ■ AKİF İNAN ■ ÖNDER ŞENYAPILI ■
 TOMRİS UYAR ■ ATASOY MÜFTÜOĞLU ■ AHMET CEMAL ■ MURAT BELGE ■ İSMET ÖZEL ■ FÜSÜN
 AKATLI ■ NECATİ MERT ■ ENİS BATUR ■ ORHAN PAMUK ■ HÜSEYİN SU ■ TURAN KOÇ ■ ARIF AY ■ NABI AVCI ■ ALİ GÖÇER
 ■ AHMET İNAM ■ SELİM İLERİ ■ EBUBEKİR SAKAL ■ MUSTAFA KUTLU ■ MUSTAFA AYDOĞAN ■
 ENİS BATUR ■ ORHAN PAMUK ■ HÜSEYİN SU ■ TURAN KOÇ ■ ARIF AY ■ NABI AVCI ■ ALİ GÖÇER
 ■ BEŞİR AYVAZOĞLU ■ NİLÜFER KUYAŞ ■ FERİDUN ANDAÇ ■ MUSTAFA RUHİ ŞİRİN ■ NURDAN
 GÜRBİLEK ■ İBRAHİM DEMİRCİ ■ OSMAN BAYRAKTAR ■ A. ALİ URAL ■ NECİP TOSUN ■ M.
 KAYAHAN ÖZGÜL ■ CEMAL ŞAKAR ■ FATMA KARABIYIK BARBAROSOĞLU ■ SADIK YALSIZUÇANLAR
 ■ ALİ GALİP YENER ■ MUSTAFA AYDOĞAN ■ HÜSEYİN AKIN ■ GÖKHAN ÖZCAN ■ KEMAL SAYAR
 ■ ALİ AYÇİL ■ İBRAHİM TENKEKÇİ ■ MEHMET AYCI ■ HAYRİYE ÜNAL ■ MUSTAFA UÇURUM

TÜRK EDEBİYATINDA DENEME ÖZEL SAYISI

ŞİİR BİLİNCİ

Ali Galip Yener

İnceleme, 168 Sayfa

Edebî bir tür olarak şiir üzerine teorik çözümlmeleri içeren Şiir Bilinci'nde 19 eleştirel deneme yer alıyor. Kitap, yazarın, şiire teorik yaklaşımının çerçevesini çizen avangarddan modernlik sonrasına şiirin imkân, sınır ve ihlallerini tartışan açılış denemesiyle başlıyor. Sonra üçgen arzu teorisinin şiirde uygulanması, kavram-duyu çatışmasında şairin tercihi, şiirin hakikat ve kötülükle kurduğu bağlar, şiir-gelenek ilişkisi, şiirde argo kullanımı, şiir-iktidar ilişkisi, modernist şiir eleştirisi, şair ve ölüm düşüncesi, şairlerin "etkilenme endişesi", çok sesli ve felsefî şiir poetikası girişimleri vb. konularda şiirin temel meseleleri bir bütünlük içinde tartışılıyor. Şiir Bilinci, şiirin imkân ve sınırları üzerine düşünmek isteyenlere emanet edilmiş bir teorik tespitler defteri olarak tanımlanabilir.

HECE

ISSN 1301- 1 X

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ YIL:24 SAYI:282/283/284 HAZİRAN/TEMMUZ/AĞUSTOS 2020

ÖZEL SAYI: 40

DENEME ÖZEL SAYISI

HECE ÖZEL SAYILARI

- 1- Türk Öykücülüğü / 2- Türk Şiiri / 3- Ahmet Hamdi Tanpınar / 4- Türk Romanı /
- 5- Diriliş ve Sezai Karakoç / 6- Eleştiri / 7- Edebiyat Dergisi ve Nuri Pakdil /
- 8- Hayat/Edebiyat/Siyaset / 9- Büyük Doğu ve Necip Fazıl Kısakürek /
- 10- Çocuk Edebiyatı / 11- Hareket ve Nurettin Topçu / 12- Mektup /13- Nâzım Hikmet /
- 14- Cahit Zarifoğlu / 15- Mehmed Âkif Ersoy /16- Modernizmden Postmodernizme /
- 17- Yahya Kemal Beyatlı / 18- Şehirlerin Dili / 19- Cemil Meriç / 20- Yerlilik /
- 21- Rasim Özdenören / 22- Gezi / 23- Kemal Tahir / 24- Medeniyet /
- 25- Muhammed İkbâl / 26- İslâm Medeniyeti / 27- Orhan Kemal / 28- Batı Medeniyeti /
- 29- Peyami Safa / 30- Günlük / 31-Aliya İzzetbegoviç / 32- Dijital/Sayısal Kültür /
- 33- Ahmet Haşim / 34- Afrika / 35- Sabahattin Ali / 36- Türk Edebiyatında Polemikler
- 37- Ömer Seyfettin / 38- Karl Marx / 39- Akif İnan

HECE

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ

ISSN 1301-210X

(Her ayın birinde yayımlanır)

YIL: 24 **SAYI:** 282/283/284

Haziran/ Temmuz/ Ağustos 2020

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd.Şti. Adına

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Ömer Faruk Ergezen

Genel Yayın Yönetmeni

Rasim Özdenören

Yayın Kurulu

Âtîf Bedir, Cafer Haydar, Faruk Uysal, İbrahim Demirci

Özel Sayı Editörü:

Ali Karaçalı

Yönetim Yeri

Konur Sk. No: 39/1 Kızılay/Ankara

İletişim

Tel: (312) 419 69 13 Fax: (312) 419 69 14

P.K. 79 Yenişehir/Ankara

İnternet Adresi: www.hece.com.tr

e-mail: hece@hece.com.tr

www.hece.com.tr

hece@hece.com.tr

heceyayinlari

Teknik Hazırlık: Hece (Cemile Gül)

Kapak: www.sarakusta.com.tr

Baskı: Emsal Matbaa Tanıtım www.emsalmatbaa.com.tr

2020 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık: 250 ₺.

Kurumlar İçin: 649 ₺.

Hece+Heceöykü: 350 ₺.

(2020 Yılı Dergi Aboneliğine 2020 Özel Sayıları dâhildir)

Yurt Dışı: 150 Euro

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Gelen yazılar yayımlansa da yayımlanmasa da geri verilmez.

İlkelerimize uymayan ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.05.2020

İÇİNDEKİLER

Rasim Özdenören/ Deneme: Edebiyatın Pervasız ve Yaramaz Türü	7
Ali Karaçalı/ Sunu: İki Dünya Arasında Deneme	11

BİRİNCİ BÖLÜM: EDEBÎ BİR TÜR OLARAK DENEME

Ahmet İnam/ De-Neme	17
Arif Ay/ Deneme Nedir Ne Değildir?	21
İbrahim Demirci/ Denemenin Dengi Yahut Dengesi	23
Yavuz Demir/ Bir Muamma Edebî Tür: Deneme	26
Turan Karataş/ Bir Edebî Tür Olarak Deneme	28
Ersin Nazif Gürdoğan/ Deneme Edebiyat Türleri Arasında Şiirin Süt Kardeşidir	37
Bilgin Güngör/ Denemenin Yapısı: "Ben Ülkesi"nin Sınırlılıkları yahut Sınırsızlıkları	41

İKİNCİ BÖLÜM: DÜNDEN BUGÜNE DENEME

A. BATI EDEBİYATINDA

İbrahim Demirci/ Denemenin Doğuşu, Montaigne ve Sonrası	53
Gürsel Aytaç/ Thomas Mann'ın Denemeleri	57
Mehmet Sümer/ "Amerikan Dini"nin Peygamberi: Ralph Waldo Emerson ve Denemeciliği	62
Birsen Karaca/ Edebî Bir Tür Olarak Denemenin Rus Edebiyatındaki Yeri	68

B. TÜRK EDEBİYATINDA

Selma Baş/ Türk Edebiyatında Denemenin Tarihsel Serüveni	73
Dursun Ali Tökel/ Eskiler de Denerlerdi: Bir Denemeci Olarak Şâir	145
Kudret Ayşe Yılmaz/ Divan Edebiyatında Denemeye Varan Arayışlar	150
Yunus Balcı/ Günümüz Türk Edebiyatında Deneme	166
Vural Kaya/ Çocuk Edebiyatında Deneme Türü Üzerine Kısa Bir Değerlendirme	180

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: DENEMENİN SINIRLARI

İsa Koyuncu/ Deneme ile Bilimsel Yazının Sınırlarında	185
Vefa Taşdelen/ Deneme Boyunca Felsefe, Felsefe Boyunca Deneme	205
Oğuz Demiralp/ Eleştirel Deneme	223
Kurtuluş Kayalı/ Birikimin Yoğunluğunun ve Birikimin Sığlığının Dayattığı Deneme Yazarlığı	226
İsmail Karakurt/ Deneme Denemede Kalmaz	236

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: SORUŞTURMA

Necati Mert/ Benim İçin Deneme	263
Ali Haydar Haksal	265
Arif Ay	266
Feridun Andaç	267

Mustafa Ruhi Şirin/ İnsanlı Deneme İnsansız Deneme	269
Necip Tosun/ Deneme Neyi Dener	271
Cemal Şakar	274
Yılmaz Daşcıoğlu	275
Gökhan Özcan	276
Ömer Erdem	278
Ali Açıil/ Deneme ya da ‘Benim Nazarım’	279
Bâki Ayhan T.	281
Murat Yalçın	282
Hasibe Çerko/ Denemenin Görece Hazzı	283
Abdullah Harmancı	284

BEŞİNCİ BÖLÜM: YAKIN OKUMA/ TÜRK EDEBİYATINDA DENEME YAZARLARI

Elmas Karakaş/ Deneme ve Sohbet Arasında Bir İstanbul Yazarı: Ahmet Rasim	287
Ertan Örgen/ Denemeleri ile Halit Ziya’ya Bir Yer	294
Necmettin Turinay/ Edebiyatımızın Derin Irmağı: Abdülhak Şinasi Hisar	298
Mehmet Narlı/ Musâhabat-ı Yahya Kemal	307
İbrahim Demirci/ Deneme Yazarı Ahmet Haşim	314
Ali Salı/ Lügat Sipariş Edilen Muhالیf: Refik Halid Karay	317
Özgül Özbek Giray/ Refi Cevat Ulunay’ın Denemeleri	327
Mustafa Balcı/ İsmail Habib Sevik ve Deneme	334
Uğur Yıkan/ Peyami Safa’nın “Objektif”inden	345
Safiye Gölbaşı/ Yeninin Eskimeyen Temsilcisi: Nurullah Ataç	354
Zelkif Yıldırım/ Felsefeci Nusret Hızır’ın Denemeciliği	360
Dr. Mehmet Kahraman/ Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Denemeciliği ve Denemeleri	366
Selmani Karadođan/ Suut Kemal’in Denemeleri Üzerine	374
Necati Mert/ Selâhattin Batu ve Denemeleri	381
Sema Bayar/ Samiha Ayverdi Denemeciliği: Bir Medeniyet Rüyası	389
Hakan Soydaş/ Bir Deneme Yazarı Olarak Cevdet Kudret’in Dil, Edebiyat ve Eğitim Üzerine Görüşleri	396
Ceren Selvi/ Mümtaz Turhan’ın Denemeciliği ve Denemeleri	403
Ali Galip Yener/ Sabahattin Eyüboğlu’nun Denemeleri Üzerine	408
Nagihan Şahin/ Bir Öğretmen Denemeci: Sabahattin Eyüboğlu	413
Muhammet Sani Adıgüzel/ Nurettin Topçu: Denemelerle Var Olmak	417
Arif Ay/ Vedat Günyol’un Kendince Denemeleri	425
Ruhi İnan/ Orhan Burian: Kısa Bir Ömre Sığanlar	428
Ali Galip Yener/ Melih Cevdet Anday’ın Denemeciliği Üzerine	435
Suavi Kemal Yazgıç/ Haldun Taner’in Denemeleri	441
Necmettin Turinay/ Mehmet Kaplan’ın Erken Sabah Ayinleri: Ya Ben Öleyim mi Söylemeyince!	444
Serhat Demirel/ Denemeyi Şiirleştirmek: Behçet Necatigil’in “Lirik Nesirler”i	452

Yusuf Turan Günaydın/ Cemil Meriç'in Deneme Alanında 'Defter-i Âmal'i	458
Ali Ulvi Temel/ Tarık Buğra'nın Denemeleri	465
Bâki Asiltürk/ Hüseyin Cöntürk'e Eleştirel Bakış	470
Leyla Burcu DüNDAR/ Binbir Gece Denemecisi: Salâh Birsal	476
Arif Ay/ Denemenin İzinde Bir Yazar: Rauf Mutluay	482
Hüseyin Soylu/ Eleştirel Denemenin Kıyılarında: Asım Bezirci	485
Sercan Ceylan/ Selahattin Hilav: Felsefe ve Edebiyat Sarkacında Eleştirel Denemeler	490
A. Cüneyt İssı/ Geçerken Karşılaşmalar "Önsöz" Yazılarından	
Adalet Ağaoğlu'nun Denemeciliğine	495
Nurcan Anka/ Bir Deneme Yazarı Olarak Bilge Karasu	501
Ali Galip Yener/ Mehmet H. Doğan'ın Denemeciliği Üzerine	506
İsmail Sert/ Deneme Yazarı Cemal Süreya	510
Yılmaz Daşcıoğlu/ Sezai Karakoç'un Denemelerinde Yapı, Biçim ve Düşünce	515
Ali Necip Erdoğan/ Anlam Avcısı Bir Yazı Ermişi: Tahsin Yücel	525
Münire Kevser Baş/ Akşit Göktürk: Deneme ile Eleştiri Arasında	534
Mehmet Şahin Yavuzer/ Kentlerin Dilini Okuyan Yazar: Uğur Kökden	539
İrfan Çevik/ Susa Susa Nuri Pakdil	547
Mücahit Gündoğdu/ Onat Kutlar'ın Denemeleri	565
Tuba Dere/ Ferit Edgü'nün Denemeleri Hakkında Bir Deneme	573
Eyüp Tekin/ Özdemir İnce'nin Denemeleri Üzerine Bir Eleştiri Denemesi	581
Arif Ay/ Doğan Hızlan'ın Denemelerine Bir Yaklaşım Denemesi	588
Mustafa Orçan/ Erol Güngör'de Beş Boyutlu Deneme	591
Müzeyyen Çelik/ Çok Yönlü Bir Edebî Deha: Cahit Zarifoğlu'nun Denemeleri	597
Şaban Sağlık/ Sanatçının Deneme Yazarı Olarak Portresi	
yahut Rasim Özdenören'in "Düşünsel Duruş"u	603
Selim Somuncu/ Şiir Çözümleyen Değil Şiir Dügümleyen Denemeler:	
Alaeddin Özdenören'in Şiir Yazıları	614
Duran Boz/ Akif İnan'ın 'Acı Tarlası'ndan Köprü Kurmak	619
Necla Anka/ Türk Denemeciliğinde Özgün Bir Sima: Önder Şenyapılı	622
Mehmet Kurtoglu/ Evrensel ve Büyülü Dilin Samimi Denemecisi: Atasoy Müftüoğlu	628
Zeynep Rana/ Kendi Dünyasını Seyre Dalmış Usta: Ahmet Cemal	631
Hayrettin Orhanoglu/ Murat Belge'nin Denemelerinde Nedenselliğin Boyutları	636
Osman Özbahçe/ Düşmeyen Kale: İsmet Özel	646
Zeynep Sati Yalçın/ Eleştirel Denemenin Öznelliğinde Füsun Akatlı Denemesi	666
Erdem Dönmez/ Taşranın Merkezle Hesaplaşması: Necati Mert'in Denemeleri	673
Banu Altınova/ Gündüz Vassaf'ın Denemeleri ve Denemeciliği	682
Mehmet Kahraman/ Kutlu'nun Hayat Tasavvuru	695
Aziz Kağan Güneş/ Kelimelerin Türevini Almak: Ahmet İnan'ın Denemeciliği	702
Hâle Sert/ Selim İleri'nin Denemeleri: Çiçek, Bahçe İçre	708
Ahmet Sait Akçay/ Karşılaştırmacı, Entelektüel ve Şair: Ebubekir Eroğlu	714
Mehmet Özger/ Ali Haydar Haksal Denemeciliği ve Denemeleri	717

Seher Özkök/ Dil, Melankoli ve Şiir: Oğuz Demiralp'in İki Deneme Kitabında Denemeyi Şiirlemek	722
Mehmet Aycı/ Gergedanla Güreşmek: Bir Enis Batur Külliyyatı Okuma Denemesi	727
Diñçer Eşitgin/ Orhan Pamuk'un Renk Verdiği Düzyazılar	750
Mustafa Köneçoğlu/ Hüseyin Su Denemelerindeki 'Yük' ya da 'Özü Örtten Her Şeyi Kırmak'	754
Âtîf Bedir/ Edebiyat Dergisinin Üç Şair Denemecisi Turan Koç, Arif Ay, Ali Göçer	757
Pınar Alçiçek/ Türk Kültürünü Kadrajına Alan Beşir Ayyavazoğlu ve Denemeciliği	766
Rüveyda Durmaz Kılıç/ Nilüfer Kuyaş: "Deneme Yazarlığın Esas Sınavı"	774
Engin Elman/ Feridun Andaç'ın Deneme Dünyası	779
Beyhan Kanter/ Çocuklar İçin, Çocuklarla İlgili Denemelerin Usta Yazarı: Mustafa Ruhi Şirin	782
Hatice Bildirici/ Patikalar ve Manzara Arasında İmgelerden Kavramlara Nurdan Gürbilek Denemesi	788
Osman Bayraktar/ İbrahim Demirci'nin Denemeleri	802
Burcu Tütak/ Osman Bayraktar'ın Denemeciliği ve Denemeleri	805
Abdullah Harmancı/ A. Ali Ural Denemeciliği: Emek mi? İlham mı? Kültürel mi? Duygusal mı?	809
Mahmut Coşkun/ Kuramsal Deneme Sanatı: Necip Tosun	811
Leyla Arsal/ Metin Kayahan Özgül'de Deneme'yi Deneme	815
Mehmet Solak/ Cemal Şakar Ne Söyler?	823
Alpay Doğan Yıldız/ Felsefi Düşünce Sosyolojik Gözlem Edebî Anlatım ile Yoğrulmuş Denemeler Fatma Barbarosoğlu'nun Denemeleri	830
Mehmet Doruk Kandemir/ Fatma Barbarosoğlu'nun Denemeleri	836
Yunus Nadir Eraslan/ Öykü ve Romana Sığmayan Müktesebattan Taşan Yazılar	841
Bilal Demir/ Ali Galip Yener'in Denemeleri ve Denemeciliği	844
Mehmet Bakır Şengül/ Edebiyatın Tanıklığında Bir Deneme Yazarı: Mustafa Aydoğan	851
Mustafa Uçurum/ Hüseyin Akın'dan Sorgulayan Denemeler Geçidi	857
Özlem Güner/ Gökhan Özcan Denemeleri ve Denemeciliği	861
Alpay Doğan Yıldız/ Ali Aycil: Kaleminin Merkezinde Şiir Olan Bir Yazardan Denemeler	870
Süleyman Ceran/ "Dünyayı Bir Kenara" Yazan Metinler: İbrahim Tenekeci'nin Denemeleri	875
Hüseyin Kaya/ Duru Bir Irmağın Şarkısı, Mehmet Aycı'nın Denemeciliği	882
Ayşe Ertuş / Denemede Avangard Bir Soluk: Hayriye Ünal ve Denemeciliği	885
Ali Bal/ Denemenin Şiirsel Sesi: Mustafa Uçurum	893

ALTINCI BÖLÜM:TÜRKÇEDE DENEME ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

İbrahim Veli Sözer/ Türkçede Deneme Üzerine Yapılmış Çalışmalar Çalışmalar: Özel Sayılar/ Dosyalar/ Kitaplar/ Tezler/ Deneme Ödülleri Deneme Ödülleri	901
--	-----

YEDİNCİ BÖLÜM:BİBLİYOGRAFYA

Kemal Temizer/ Türk Edebiyatında Deneme Kitapları Bibliyografyası	911
--	-----

Rasim Özdenören

DENEME: EDEBİYATIN PERVASIZ VE YARAMAZ TÜRÜ

Denemeyi edebiyatın pervasız ve yaramaz türü olarak tanımlamak istiyorum. Perva kelimesi TDK Sözlüğünde *çekinme, sakınma, korku* olarak açıklanıyor. Dolayısıyla pervasız sözcüğü de *çekinmesiz, sakınmasız, korkusuz* anlamına gelmeli. Ben bu tanımlamaya *çevreyi, kuralları umursamayan, önemsemeyen, belki onları aşma çabasında olan* açıklamasını da eklemek istiyorum.

Ve aynı zamanda deneme yaramaz bir tür... İşe yaramaz anlamında değil, ele avuca gelmez, söz dinlemez, başına buyruk, afacan ve kurallara boyun eğmeyen bağlamında yaramaz...

Deneme kısa ve özlü oluşu dolayısıyla makaleye benzese de, makale kurallı ve disiplinli bir yazı türüdür. İddialarının referansını verir. Oysa deneme, yazarının özgür ve başına buyruk düşüncelerini dile getirir. Bilimsel olma iddiası taşımadığından fikirlerine referans verme ihtiyacını da duymaz. Yazarın, yerine göre keyfi ve savruk düşünceleri bile deneme türünde yer bulabilir. Deneme yazarı aynı metin içinde bile kendisiyle çelişkiye düşmekten çekinmez. Çelişkilerini itiraf etme dürüstlüğü de gösterir. Fakat bu durum hiç de deneme türünün kendi iç ahengi olmadığı, tümüyle disiplinsiz ve başıboş esrik düşüncelerin savrulduğu bir metin türü anlamına da çekilmemeli...

Türün ortaya çıkışı Rönesans dönemine denk geliyor. Ve de Reform sonrasında... Hümanizma çılgınlıklarının atıldığı dönem... 16. yüzyılın ilk çeyreğinden başlayıp 17. yüzyılın başlarını kapsayan yıllar...

Nedir o çağın özelliği?

En belirgin özellik bireyin ortaya çıkışı...

Merkezî Kiliseye başkaldıran insan, ona karşı: "Sen sensen ben de benim!" diyordu. Bu ilke söz kişileri bireyler haline getiriyordu. Çünkü Kiliseye başkaldıran her insan teki Kilisenin kendi üzerindeki baskısını tekil kişiler olarak çekiyor ve onun baskısına daha fazla tahammül etmek istemiyordu. Tekil kişilerin, yani bireylerin bu bağlamda bilinçlendirilmesi gerekiyordu. Bu açıdan bakıldığında Michel de Montaigne'in (1533-1592) "Kendini Tanı" çağrısını önemsemek gerekiyor. O, kişinin kendini birey olarak tanınmasının yolunu açmak istiyordu. Bu nedenle kendi bireysel zevklerini, tercihlerini kısa metinler halinde dile getirerek bireyliği (dikkat: bireyselliği değil, bireyliği) öne çıkarmak istiyordu. Bu özelliği ile de haklı olarak türün öncüsü sayıldı.

Geniş bir konu yelpazesi içinde aklımıza, daha açıkçası aklına gelen her konuya değinmekten kaçınmadı. Yazılarından derlediğimiz gelişigüzel başlıklardan onun ilgi duymadığı bir alanın bulunmadığını tespit edebiliriz: Alışkanlık,

Sevgi, Aşk, Dostluk, Aylaklık, Eğitim, Okuma, Düşünce, Bilinç, Cinsellik, Değişim, Devrim, Dil, Ölüm, Tutkular, Doğa, Dostluk, Yalnızlık, Gerçeklik, Gülme vb.

Kendiyle söyleşi üslubuyla kaleme aldığı birbirinden farklı alanlardaki ve konulardaki denemeleri bu pervasız türün ilk örneklerini oluşturdu. Bu kısacık yazılarla o, bilerek veya bilmeyerek kişiye bireyliğini, kendi biricikliğini anımsatmak istedi. Böbürlenmeden, iddialaşmadan kaleme aldığı bu yazıların birinde nasıl yazdığını da içten bir alçak gönüllülükle şöyle anlatıyor: “Evde bulduğum zaman, hayatım daha çok kitaplığımda geçer; arada ev işlerini yönetmek imkânı da bulurum. Giriş kapısının hemen üstündeyim; hem bahçeyi, kümesi, avluyu görürüm, hem de evimin öteki bölümleri içinde sayılırım. Hiçbir düzene uymadan, hiçbir amaç gütmeyen bir bu kitabı, bir şu kitabı karıştırırım; zaman olur kurduğum hayalleri ya kendim yazarım ya da bir aşağı bir yukarı dolaşarak başkasına yazdırırım.” (Montaigne/*Denemeler*).

O dönem (16. yüzyılın başlarından 17. yüzyılın ilk yarısına kadar) romanın da sahneye çıktığı çağdır. Önceki dönemlerin hiçbirinde roman türüne rastlanmaz. Nedeni açık: çünkü birey ilk kez bu denli ortadadır ve bireyi tanımak gerekir. Gerekiyordu, daha açıkçası... Yunan tragedyaları özel isimler taşısa da, orada birey yoktur. Tragedyalar insan ilişkilerini konu edinir. Bireyleri değil... Tragedyalarda kişiler birey değildir. Baba ve oğul Oidipus veya Elektra sahneye birey olarak çıkmazlar. Onların rolü baba ile oğul veya ana ile kızı arasındaki ilişkileri anlatmaya yöneliktir. Oidipus veya Elektra herkestdir, hepimizdir... Nitekim yüzyıllar sonra Freud bu eserlerden hareket ederek Oidipus veya Elektra karmaşasını dile getirirken bu tipleri birer kişilik, daha doğrusu birey olarak ele almıyordu. Onları insan ilişkilerinin bir görüntüsü olarak tahlil ediyordu. Başka bir söyleyişle Oidipus da, Elektra da birer birey değil, fakat herkeste.

İşte Miguel de Cervantes (1547-1616) tam da bireyin öne alınmak istendiği bir dönemde ortaya çıktı. Bir birey olarak Don Kişot kişisi aynı adı taşıyan romanın kahramanı oldu. Romanın da dünya edebiyatında geçmişi yok... Roman da kişinin birey olarak önemsendiği dönemin ürünüdür. Daha önce birey böylesine öne çıkarılmadığından edebiyat ürünlerinde onun esamisi de okunmaz. Kimileri Mesnevi türünü bizim romanımız olarak savunuyor. Bu vahim bir yanılığdır. Mesnevilerde kişi birey olarak ele alınmaz. Oradaki kişiler, bir bakıma Yunan tragedyalarında olduğu gibi, insan ilişkilerinin aracı olarak temsil edilir. Mesnevide birey yoktur; insani ilişkiler vardır... Mesnevide bireysel karakterler değil, fakat tipler ve insani ilişkiler işlenir.

Bireyin tiyatroya yansımaları ise Shakespeare (1564-1616) marifetiyle olmuştur. Onun özel isim taşıyan eserlerinin her birinde o karakterler işlenir. Başkarakterin etrafında yer alan kişilerin her biri de birey olarak ayrı bir karakteri temsil eder. Bunca farklı karakteri başarıyla işlemesi açısından Shakespeare halen aşılammamış bir yazardır.

Burada romandan, tiyatrodan söz açmamın nedeni aynı dönemde farklı ülkelerde yaşayan yazarların her birinde *çağın ruhunu* temsil eden *birey* kavramının ortak payda olarak yansması gerçeğidir.

Montaigne'den bahsedince, deneme türünün salt onun üslubundan ibaret olmadığını da belirtme zorunluluğu ortaya çıkıyor. Onun bir bakıma zıddıkâmilî olarak Sir Francis Bacon'ı (1561-1626) da anmak gerekiyor.

Şu satırlar onu anlatıyor:

"Onun kişiliğinde karşıtlıklar yan yanadır. Bir yandan ortaçağ artığı skolastikçi düşünceye, o düşüncenin baş silâhı olan Aristoteles mantığına savaş açar, öte yandan Copernicus, Kepler, Galilei gibi bilginlerin buluşlarına kuşkuyla bakar, Copernicus'u değil, yanlışlığı kanıtlanmış yermerkezli evren görüşüyle Ptolemaios'u benimser. (...) Bacon'ın yetenekleri, ilgilerindeki evrensellik, düşüncesindeki esneklik, araştırmacılık çağının pek az kişisinde vardır. Geçmiş gelenekleri, yöntemleri tanır, çoğunu benimser, ama bununla kalmaz, o geleneklerle yöntemlerin hepsini, umulmadık yeni gözlemlerle, kökten değişikliklerle aşmasını da bilir. Duyguda düşüncede, yöntemde, böylesine bir esneklikle kıvraklık, barok bir yaratıcı kafanın özelliğidir. (...) Yaşayışında olsun, düşüncelerinde olsun, değişiklikler, aşırı dönüşler, çelişik tutumlar gösterir boyuna. (...) Tanrısal ile insanca, en yüce ile en bayağı, inanç ile akıl, soyut ülkü ile somut uygulama Bacon'ın kafasında trajik bir denge içinde yan yanadır. (<http://dusundurensozler.blogspot.com/2008/09/francis-bacon-denemeler.html>).

Ben bu tespitlere şunu ekleyebilirim: Montaigne yazısına kendini koyarken, Bacon yazısının içinde görünmez. Biri her cümlesiyle öznelken, öteki her cümlesinde nesnellik iddiasını göstermek ister.

Sonuçta biz de burada deneme üstüne bir deneme yazmaya çalıştık. Bu metin de son tahlilde bir denemedir. Bilimsel bir iddia taşıyor. Yazarının deneme üstüne öznel görüşlerini ifade ediyor. Bu yazı makale olsaydı, birinci paragrafta dile getirdiğim her cümle için belki en az bir kaynağı da referans olarak göstermem gerekirdi. Oysa öyle yapmadım, belli bir birikimle deneme türünün kökeninde nereden kaynaklandığını kişisel kanım üzerinden belirlemeye çalıştım. Bizim, deneme türünü köken olarak bireyi öne çıkaran anlayış ortamı ile ilişkilendirdiğimiz kanaatimizi bilim adamları irdeleyerek yanlışlayabilir ya da doğrulayabilir. Denemenin özneliği ile bilimsel tutum arasındaki çarpıcı fark da tam bu bantta görünür olur.

Ali Karaçalı

SUNU: İKİ DÜNYA ARASINDA DENEME

*Aslında denemenin özü, kendi gözümle dünyayı görmem,
kendi aklımla dünyayı anlamam, kendi duygularımın hayatı hissetmem,
kendi varlığımla kendi yolumda yürümem,
kendi tecrübelerimle birikmem ve olgunlaşmamdır.*

Vefa Taşdelen

Bu sayıyı konuşmaya başlamamızın üzerinden uzun bir zaman geçti. Toplantılarla başlayıp istişareler, görüşmeler, içerik ve isim belirlemeler, bilgilendirmeler ve takiple geçen uzun bir zaman.

Hayat, hiç kuşkusuz, öngördüklerimiz kadar öngöremediklerimizle de hükümünü yürütür. Bu süreçte de öyle oldu. Başladığımız günlerdeki dünya ile içinde bulunduğumuz dünya aynı dünya değil. Bütün bir insanlık ailesi topyekûn küresel bir salgınla baş etmeye çalışıyor. Varlığını gözle göremediğimiz bir virüs (Covid-19) Çin'de ortaya çıkıp insan üzerinden, insanın ulaşabildiği her yere ulaştı ve insana dünyayı dar etti. Dünyayı da hayatlarımızı da hızla değiştirdi. Her gün bütün iletişim kanallarından, -istatistiğe, sayıya dönüştürülerek- torbalanmış ceset görüntüleri eşliğinde üzerimize boca edilen ölüm haberleri tehdit algımızı büyüttü. Endişe ve kaygı sinsice ruhlarımızı ve bedenlerimizi ele geçirmeye çalıştı. Korktuk. Yaradana sığındık. Eve döndük. Hücrelerimize kapandık. Tehdit dedik, tedbir dedik, temizlik, 'hijyen' dedik, mesafe dedik, tecrit dedik, geri çekildik ve durduk. Kimselere gitmedik, kimseleri eve almadık. Sokağa çıkmadık, kısıtlamalara uyduk. Çarşıda pazarda mesafe kuralına uymayanlara kızdık. Yeni kelime ve kavramlarla tanıştık: Pandemi, izolasyon, filyasyon, sosyal mesafe. Yeni dönemin azizleri, kurtarıcı yıldızları olarak sağlık bakanı, hekimler, sağlık çalışanları hiç olmadığı kadar hayatlarımızın merkezine yerleştiler. Bir mucize bekler gibi her akşam yeni bir haber duymak için ekranlara kilitlendik, kulaklarımızı dört açtık. Sayılar, istatistikler, grafiklerle dünyanın dört bir yanından mütemadiyen akan görüntüler eşliğinde 'durum'u kavramaya çalıştık. Çin'le yatıp Amerika'yla, İtalya'yla, İspanya'yla, İngiltere'yle uyanır olduk. Kendimize yeni sloganlar ürettik: "Hayat eve sığar" dedik. "Evde hayat var" dedik. "Evde kal" dedik. Yazarlarımız bizi evimize, kendimize, kitapların büyüdü dünyasına çağıran metinler hazırlayıp paylaştılar. Beğendik, yorumlar yaptık, alkışladık. Ertelemediğimiz kitaplara, fırsat bulamadığımız yazılara, vakit ayıramadığımız eşimize, çocuklarımıza tutunarak ayakta kalmaya çalıştık. Yaşlı anne babalarımızı

evlerine kapattık, araya mesafe koyduk. Evlerimize, odalarımıza çekildik. Bazen yetti bazen yetmedi sığındıklarımız. Sabırla, tahammülle, ramazanla, oruçla, girilemeyen camilerle, insansız bayramla sınındık. Hüzne bulandık. Daraldık. Çıkıp nefes almak, bir dost yüzü görmek, insan sıcaklığına dokunmak istedik. Olmadı. Dışarıda hâlâ tehdit! Korku dağları değil şehirleri, şehirlerin sokaklarını bekler oldu.

Şimdi oturmuş okuduğunuz bu özel sayıya sunu yazmaya çalışırken ondan söz açmaksızın bir başlangıç yapamıyor oluşumuz bile salgının hayatlarımıza nasıl bir müdahalede bulunduğu apaçık göstergesi olmalı. Bu sayıyı içinden geçtiğimiz böyle bir dünya hâli ve ruhsal iklim içinde hazırladık.

+

Türk Edebiyatında Deneme, Hece'nin 40. özel sayısı.

Daha önce yayımlanan *Türk Öykücülüğü*, *Türk Şiiri*, *Türk Romanı*, *Eleştiri*, *Mektup*, *Çocuk Edebiyatı*, *Gezi*, *Günlük* özel sayılarından sonra edebî türlerle ilgili özel sayıların da dokuzuncusu.

Bu kısa sunu yazısında, size elbette denemenin ne olduğuna ilişkin bilinenleri tekrarlamak niyetinde değiliz. Zaten özel sayımızın bütün yazıları size denemeye ilişkin geniş bir okuma evreni ve açısı sunuyor.

Bu sayımıza bir çerçeve çizerken ilk düşünce ve yaklaşımımız, bir edebî tür olarak denemenin ne olduğu, doğuşu, Batı'daki ilk örnekleri, Türk edebiyatı tarihinde ve günümüzde denemenin nasıl bir seyir izlediği; türün kendi içindeki ivme, yönseme ve uzanımları; diğer türlerle ilişkisi, etkisi, ayrımı ve edebiyatımızda türe katkılarıyla öne çıkan, adları denemeyle birlikte anılan yazarların hem yazınsal bir tür olarak denemeye hem de edebiyat ve düşünce hayatımıza katkılarının yakın okumalarla irdelenip değerlendirilebileceği kapsayıcı ve kuşatıcı bir özel sayı hazırlamaktı.

Bu düşüncemizi, başlangıçta çizdiğimiz çerçeve ve içerik doğrultusunda büyük ölçüde gerçekleştirdiğimizi düşünüyor, umuyorum. Kuşkusuz salgın hepimizin hayatını derinden etkiledi; çalışmalarımızı sınırladı, daralttı. Sorumluluk alan yazar arkadaşlarımızın kimileri bu günlerin boğuntusunu ve sınırlamasını hem fiziki hem de zihnî düzlemde daha yoğun yaşadıklarından, kimileri de kendilerince haklı ve kişisel sebeplerini gerekçe göstererek üstlendikleri yazı ödevini gerçekleştiremediler. Bu durum, -yazılamayacağı bilgisi- zamanında bildiril/e/mediğinden telafiye vakit olmadı ve başlangıçta belirlediğimiz kimi başlıkların eksik kalmasına sebep oldu.

Bunlar, "Denemenin Sınırları" bölümünde yer alan "Roman ve Deneme", "Öykü ve Deneme" "Şiir ve Deneme" başlıkları ile "Deneme Yazarları" bölümünde yer alan "Samipaşazade Sezai, Yakup Kadri, Hilmi Ziya Ülken, İlhan Berk, Nermi Uygur, Çetin Altan, Ahmet Oktay, Afşar Timuçin, Tomris Uyar, Nabi Avcı, Âlim Kahraman, Kemal Sayar" başlıklarıydı.

Edebî türler içerisinde kesin bir tanımı yapılamayan, kolay kolay sınırları çizilemeyen, hemen hemen bütün edebî türlerle, bilim ve felsefe gibi farklı disiplinlerle kolayca ilişki kurabilen, eklenenebilen, onların imkânlarını da kullanarak var olabilen, türün başat özellikleri sıralanırken en çok *ben* dilinin ve *şahsiliğin* belirleyici olmasına, düşünce yoğunluğuna, öznel tecrübeye ve yorum, varoluşsal bakışa, bilgelik barındırmasına, kurmaca dışılığına, içtenliğine, kendine özgünlüğüne, karma biçimine, geçişkenliğine, esnekliğine, hüküm bildirmemesine, üslubuna, sorgulayıcı ve muhalif bakış açısına vurgu yapılan Deneme, edebî bir tür olarak hem bir imkânı içinde barındırıyor hem de yazınsal bir tecrübeyi, düşünsel birikimi, kendine özgü dünya algısı ve bakış açısını gerekli kıldığından zorluğu.

Denemenin özgür, rahat, serbestliğini ifade bakımından kuralsız, bir başka nitelemeyle haylaz, hercai ve serazat bir tür olduğu algısı, kurguya ve belli yazınsal disiplinlere dayalı türlerle kıyaslandığında yazara kendini daha iyi anlatma, açma, açıklama, farklı ifade ve söylem biçimlerini deneme imkânı sağladığından olmalı, bilimden felsefeye, sanattan edebiyata, şiirden romana, öyküden eleştiriye çok çeşitli türlerde eserler vermiş yazarların nerdeyse hemen hepsinin yolu bir biçimde denemeyle kesişiyor. Sanki deneme ikinci bir yazarlık kimliği olarak beliriveriyor: Şair denemeci, romancı denemeci, eleştirmen denemeci, felsefeci denemeci vb. Bir de, türün yukarıda saydığımız başat özellikleri gözetilmeksizin çok rahat -köşe yazısı, fıkra, sohbet, makale vb.- türler içerisinde değerlendirilebilecek yazıların deneme olarak adlandırılıp yayımlanması olgusu var. Özel sayının içeriğini ve sınırlarını belirlerken en çok zorlandığımız yerlerden biri de burasıydı: Türk edebiyatı tarihi içerisinde deneme adıyla yayımlanan ancak değerlendirme ölçütlerimize göre çoğumuzun deneme kabul etmeyeceği onca eser ve yazar arasından, türün özgün ve öncü diyebileceğimiz yazarlarını belirlemek. Deneme ili ilgili yapılan -özel sayı, dosya, kitap, tez vb.- sınırlı sayıdaki çalışmalarına baktığımızda da bu hususta nesnel diyebileceğimiz, ortaklaşabileceğimiz bir deneme yazarları listesi belirlemenin mümkün olmadığı/olamayacağı aşikâr. Dolayısıyla bizim bu sayı özelinde yakın okuma bölümüne aldığımız "Deneme Yazarları" da nesnel bir belirleme iddiasında değildir. Biz bu çalışma içerisinde olabildiğince edebî kamunun üzerinde ittifak ettiğini düşündüğümüz isimleri incelemeye, onlara daha yakından bakmaya gayret ettik.

Kusursuzluk insana ait değildir. Ne denli kusursuzluğun peşinde olursak olalım insanız ve yaptığımız her şey bir parça eksiktir. Bu çalışma da öyle; kusursuzluktan ve eksiklikten arı değildir. Niyetimiz iyiyi ve güzeli yapmaktı, böyle bakılmasını umarız.

Bu çalışmayı yaparken en büyük güç kaynağımız başta *Hece*'nin yönetimi, yayın kurulu ve çalışanlarının birlikte oluşturduğu dayanışma bilinci, kurumsal birikimi ve elbette bu çalışma için emek veren yazarlarımızdı. Buradan, bütün

yazarlarımıza bu ‘zor’ zamandaki çabaları, dirençleri ve emekleri için içtenlikle teşekkür ediyorum. Onlar bu çalışmalarlarıyla, edebî bir tür olarak denemenin ne olduğunun anlaşılmasına katkı sağladıkları gibi aynı zamanda toplumun fikir öncüleri olan yazarların düşünce dünyaları üzerinden ülkemizde son yüzyılda yaşanan toplumsal ve zihnî dönüşümlerin, fikrî ayrışma ve kırılmaların -Cumhuriyet, modernleşme, batılılaşma, yerli düşünce vb.- kavramlar üzerinden yeniden okunup anlaşılmasına, bilinç yenilenmesine, bir yönüyle de Türkiye’nin düşünce haritasının çıkarılmasına da katkı sağladılar.

Bu özel sayının hazırlanmasındaki öncü rolüyle genel yayın yönetmenimiz Sayın Rasim Özdenören’e, desteğiyle hep yanımızda olan Ömer Faruk Ergezen’e, hem birden fazla yazıları hem de editöryal katkılarıyla büyük desteklerini gördüğüm İbrahim Demirci ve Âtîf Bedir’e, yazarlarımız Arif Ay, Ali Galip Yener ve Necmettin Turinay’a, özel sayımızın ana yazılarından “Türk Edebiyatında Denemenin Tarihsel Serüveni” başlıklı oylumlu, kuşatıcı çalışması ve kimi başlıkların yazdırılmasındaki desteğiyle Prof. Dr. Selma Baş’a, “Türkçede Deneme Üzerine Yapılan Çalışmalar” bölümünü hazırlayan İbrahim Veli Sözer ve “Bibliyografya” bölümünü hazırlayan Kemal Temizer’e, bu anıt sayımızın baskıya hazırlanmasında iki kat titizlik gösteren ve gece gündüz demeden çalışan Cemile Gül’e içten teşekkür ederim.

Nice Hece sayılarında ve Ocak 2021’de yayımlanacak olan Alaeddin Özdenören özel sayısında buluşmak arzusu ve umuduyla iyi okumalar dilerim.

BİRİNCİ BÖLÜM

Edebî Bir Tür Olarak Deneme